

مهندسی - ۹۹، ۹، ۱۸

ماشین‌های الکتریکی (۱) و تحلیل سیستم‌های انرژی الکتریکی

۷۶- در یک موتور القایی سه فاز قفس سنجابی، گشتاور ماکزیمم ۲ برابر گشتاور بار کامل است. مقاومت و راکتانس حالت سکون هر فاز روتور ارجاع شده به سمت استاتور به ترتیب برابر 2Ω و 0.2Ω است. اگر موتور به روش ستاره - مثلث راهاندازی شود، گشتاور راهاندازی چند برابر گشتاور نامی خواهد بود؟ از ایندیانس استاتور

چشم‌پوشی شود.

۱) ۱۳۲ ✓

۲) ۱۹۸

۳) ۳۹۶

۴) ۵۹۴

$$\frac{T_m}{T_n} = \frac{s_m^2 + s_n^2}{2s_m s_n} \rightarrow \frac{s_m^2 + s_n^2}{s_n} = E s_m \quad ①$$

$$\frac{T_{st}}{T_n} = \frac{s_m^2 + s_n^2}{s_n(s_m + 1)} = \frac{s_m^2 + s_n^2}{s_n} \cdot \frac{1}{s_m + 1} = E s_m \cdot \frac{1}{s_m + 1}$$

$$s_m \cdot \frac{R'_r}{X'_r} = \frac{R_r}{X_r} \cdot \frac{1}{s_m + 1} \rightarrow \frac{T_{st}}{T_n} = \frac{1}{s_m + 1}$$

$$\frac{T_{st}}{T_n} = \frac{1}{s_m + 1} \times \frac{1}{s_m + 1} = \frac{1}{(s_m + 1)^2}$$

$$\text{و داشتاره مثلث} \rightarrow V_{ph} = \frac{V}{\sqrt{3}}$$

۷۷- یک ماشین القایی که سرعت سنکرون آن n_s است، با سرعت n_r می‌چرخد. می‌توان گفت که سرعت میدان گردان روتور نسبت به:

(۱) روتور، n_T است.

✓ (۲) استاتور، n_S است.

(۳) استاتور، n_T است.

(۴) روتور، n_S است.

- ۷۸ - یک موتور الکتریکی سه فاز، 15 kW ، 400 ولت، 4 قطب، 50 Hz با اتصال ستاره زیر بار کامل با گشتاور الکترومغناطیسی 100 Nm کار می‌کند. مقاومت هر فاز استاتور یک اهم است. جریان بی‌باری موتور 8 A ، توان ورودی در حالت بی‌باری $1/5\text{ kW}$ و تلفات هسته 800 rpm است. سرعت موتور در بار کامل چند rpm است؟

(۱) 1430 (۲) 1440 (۳) 1480 (۴) 1490

$$\begin{aligned} P_{NL} &= P_{cu} + P_{pe} + Dp_{mech} \rightarrow 15000 = 3 \times 1 \times 8^2 + 8 \times 8 + Dp_{mech} \\ P_{cu} &= \bar{V} R_1 I_{av}^2 \quad \rightarrow Dp_{mech} = 800\text{ W} \\ \rightarrow P_{conv} &= 18000 + 800 = 18800 \\ T_{ag} &= \frac{P_{ag}}{\omega_m} = \frac{P_{conv}}{\omega_m} \rightarrow \omega_m = \frac{18800}{100} = 188 \\ \omega_m &= \frac{4\pi}{2} \times 188 = 1480 \end{aligned}$$

- ۷۹ - در یک موتور dc تحریک مستقل مقادیر نامی به شرح زیر است:

$$V_{an} = 210\text{ V}, I_{an} = 10\text{ A}, n_1 = 1000\text{ rpm}, I_{fm} = 1\text{ A}, R_a = 1\Omega$$

این موتور به منبع ولتاژ نامی وصل می‌شود و با 25% گشتاور نامی در سرعت $n_2 = 2000\text{ rpm}$ کار می‌کند. جریان تحریک در این حالت چند آمپر است؟ مدار مغناطیسی ماشین خطی فرض می‌شود.

(۱) $0/13$ (۲) $0/27$ (۳) $0/51$ (۴) $0/91$

$$E_1 = V_t - R_a I_{ar} = 210 - 1 \times 1 = 200$$

$$\frac{q_r}{q_i} = \frac{mmfr}{mmf_i} = \frac{N_r I_{fr}}{N_i I_{fi}} = \frac{N_r^2 N_i}{I_{fi}} = \frac{I_{fr}}{I_i}$$

$$\frac{E_r}{E_i} = \frac{I_{fr}}{I_{fi}} \cdot \frac{N_r}{N_i} = \frac{I_{fr}}{I_i} \cdot 2 \rightarrow E_r = 200 I_{fr}$$

$$E_r = V_t - R_a I_{ar} = 210 - 1 \times I_{ar}$$

گشتاور تنفس کرده به جریان آریجین و مجموع تنفس را کن

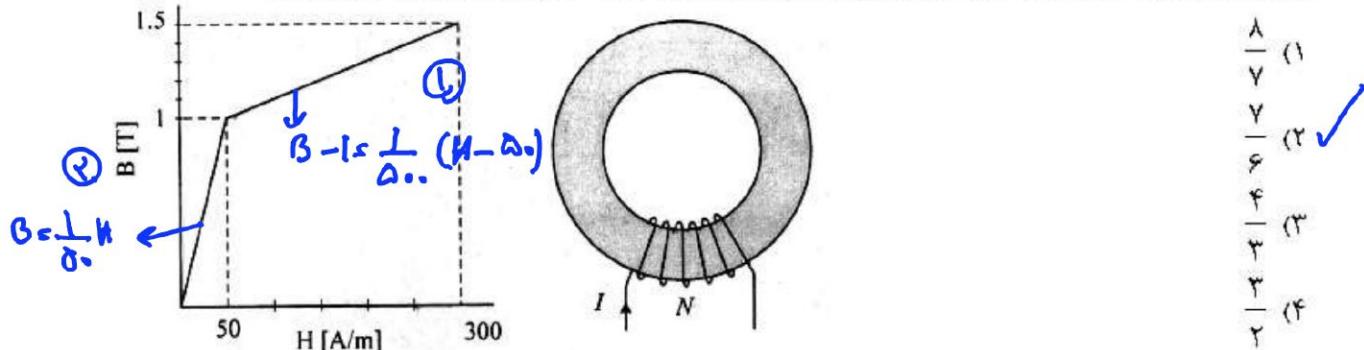
$$200 I_{fr} = 210 - I_{ar} \quad (1)$$

همهی براس پاقن حمل آریجین از رابطه گشتاور استفاده کنیم

$$\frac{T_r}{T_i} = \frac{q_r}{q_i} \cdot \frac{I_{ar}}{I_{fi}} = \frac{I_{fr}}{I_{fi}} \cdot \frac{I_{ar}}{I_{fi}} \rightarrow 120 = \frac{I_{fr}}{1} \times \frac{I_{ar}}{1} \rightarrow I_{fr} I_{ar} = 120$$

$$(1), (2) \rightarrow I_{fr} = 120$$

- ۸۰ - یک مدار مغناطیسی با هسته، با مقطع تاج دایره مطابق شکل زیر مفروض است. مشخصه $B(H)$ هسته نیز در شکل زیر داده شده است. سیم پیچ دارای ۲۰۰ دور است و جریان ۴۵ آمپر از آن عبور داده می شود. محیط داخلی هسته $1/2$ متر و محیط خارجی آن ۲ متر است و با توجه به زیاد بودن اختلاف آین دو محیط، چگالی شار در هسته یکنواخت نیست. نسبت بیشترین چگالی شار در هسته به کمترین مقدار آن کدام است؟

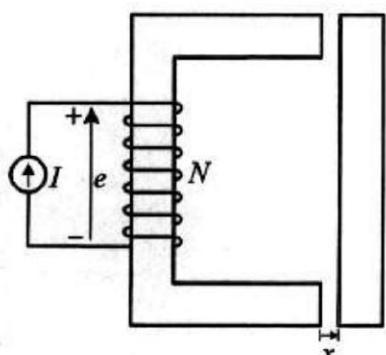
$$\Theta_{SNi} = \int B \cdot d\ell = B \ell \rightarrow B = \frac{N_i}{\ell}$$

$$B_1 = 1,08 \xrightarrow{\text{معادله ۱}} \rightarrow B_{\max} \sim l_1 = 1,2m \rightarrow H_1 = \frac{200 \times 1,08}{1,2} = 180 \text{ A/m}$$

$$B_2 = 1,9 \xrightarrow{\text{معادله ۲}} \rightarrow B_{\min} \sim l_2 = 2m \rightarrow H_2 = \frac{200 \times 1,9}{2} = 190 \text{ A/m}$$

$$\frac{B_1}{B_2} = \frac{1,08}{1,9} = \frac{1}{2}$$

- ۸۱ - سیم پیچ مدل الکترومکانیکی شکل زیر، از یک منبع جریان ثابت I آمپر تغذیه می شود. قسمت متحرک نیز تحت یک نیروی خارجی متناوب قرار دارد به طوری که مقدار x نشان داده شده در شکل به صورت $x = 2x_0 + x_0 \sin \omega t$ با زمان تغییر می کند. سطح مقطع هسته یکنواخت و برابر A است. از افت آمپر دور در هسته، و نیز از نشت و پراکندگی شار چشم پوشی می شود. معادله نیروی حرکة التا شده در دو سر سیم پیچ کدام است؟

$$e = -\frac{\mu_0 A \omega N^2 I}{x} \cos \omega t \quad (1)$$

$$e = -\frac{\mu_0 A \omega N^2 I}{2x_0} \cos \omega t \quad (2)$$

$$e = -\frac{\mu_0 A \omega N^2 I}{2x_0} \cos \omega t \quad (3)$$

$$e = -\frac{\mu_0 A \omega N^2 I}{4x_0} \cos \omega t \quad (4)$$

$$\begin{cases} R \varphi = NI \\ R = \frac{2x}{\mu_0 A} \end{cases} \rightarrow \varphi = \frac{NI}{R} = \frac{NIA}{2x_0}$$

$$e = N \frac{d\varphi}{dt} = N \frac{d\varphi}{dx} \cdot \frac{dx}{dt} = -\frac{N^2 I N_A}{2x_0^2} (\omega x_0 \cos \omega t) \rightarrow \text{وجود نیست}$$

-۸۲- یک موتور سری با مدار مغناطیسی خطی از یک منبع ولتاژ 40 ولتی راهاندازی می‌شود و ولتاژ آن به تدریج تا 200 ولت افزایش داده می‌شود و در نهایت به حالت ماندگار می‌رسد. گشتاور راهاندازی موتور چهار برابر گشتاور بار است. اگر گشتاور بار 30 نیوتن متر باشد، سرعت موتور چند دور در دقیقه خواهد بود؟ (مجموع مقاومت‌های آرمیچر و میدان 8% اهم است).

$$\begin{aligned} & \text{راهنمای از این راه راهنمای از این راه} \\ & \rightarrow E_{as} = 8I_{as} \rightarrow I_{as} = 8A \quad (1) \\ & \rightarrow \varphi \alpha I_p = I_a \rightarrow T_r = \frac{T_r}{T_1} = \frac{I_{ar}}{I_{a1}} \cdot \frac{I_{ar}}{I_{a1}} = \left(\frac{I_{ar}}{I_{a1}} \right)^2 \rightarrow \frac{T_r}{T_1} = \left(\frac{I_{as}}{I_{a1}} \right)^2 \quad (2) \\ & \rightarrow T_s k \varphi I_a = k' I_a^2 \rightarrow T_s = k' I_a^2 \rightarrow k' = \frac{E_{as}}{\omega} = \frac{8 \times 30}{\pi \times 180} = \frac{40}{\pi} \quad (3) \\ & \left\{ \begin{array}{l} E_{as} = k \varphi w = k' I_a w = 10 \times 8 \times 20 \times w \\ E_{as} = 100 - 8 \times 20 \end{array} \right. \quad (4) \end{aligned}$$

-۸۳- مشخصه بی‌باری یک موتور dc شنت به صورت $E_a = \frac{(qI_{sh} + 2)n}{57(I_{sh} + 2)}$ ولت است که در آن، n سرعت موتور بر حسب دور در دقیقه و I_{sh} شدت جریان میدان بر حسب آمپر است. مقاومت آرمیچر 2% اهم است. موتور از یک منبع 200 ولتی تغذیه می‌شود و با جریان آرمیچر 25 آمپر و با سرعت 1800 دور در دقیقه می‌چرخد. مقاومت میدان شنت چند اهم است؟

$$E_{as} = V_t - R_a I_a = 200 - 2 \times 20 = 200 \quad | n = 1800 \quad (1)$$

$$E_{as} = \frac{(qI_{sh} + 2)n}{57(I_{sh} + 2)} \rightarrow 200 = \frac{(qI_{sh} + 2) \times 1800}{57(I_{sh} + 2)} \rightarrow I_{sh} = 4A \quad (2)$$

$$R_p = \frac{V_t}{I_{sh}} = \frac{200}{4} = 50 \Omega \quad (3)$$

-۸۴- یک ترانسفورماتور تک فاز 10 kVA، مفروض است. تلفات هسته تحت ولتاژ نامی 100 W نامی 200 و منحنی بار روزانه این ترانسفورماتور به صورت زیر است:

$$10 \text{ ساعت با } 70\% \text{ بار نامی و ضریب توان } 0.8 \text{ کیلووات} \quad (4)$$

۴ ساعت بی‌بار

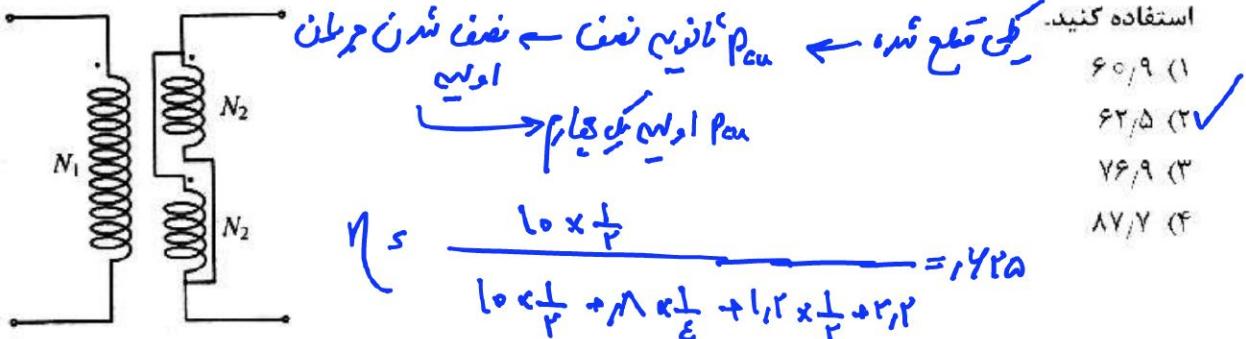
۱۰ ساعت با 90% بار نامی و ضریب توان 0.9

RANDMAN شبانه‌روزی ترانسفورماتور، چند درصد است؟

$$\eta = \frac{10 \times 10 \times 10 \times 10 + E_{as} + 10 \times 9 \times 10 \times 9}{(10 \times 10 \times 10 \times 10 + 10 \times 9 \times 10 \times 9) + 10 \times 10 \times 10 \times 10 + 10 \times 10 \times 10 \times 10} \quad (1)$$

$$= 0.94 \text{ (2)}$$

- ۸۵ ثانویه یک ترانسفورماتور تکفاز 10kVA مطابق شکل زیر از دو سیم پیچ مشابه، که موازی هم هستند، تشکیل شده است. ترانسفورماتور با ولتاژ نامی تغذیه می‌شود و هنگامی که در بار کامل قرار دارد، تلفات آهن معادل $2/2\text{kW}$ و تلفات مس در اولیه و ثانویه به ترتیب 8kW و $1/2\text{kW}$ می‌شود. یکی از سیم پیچ‌های ثانویه مدار باز می‌شود و اولیه از منبع ولتاژ نامی خود تغذیه می‌شود. راندمان ترانسفورماتور در حالی که سیم پیچ دیگر ثانویه یک بار را با جریان نامی خود و با ضریب توان واحد تغذیه می‌کند، چند درصد می‌شود؟ از مدار معادل تقریبی استفاده کنید.

۶۰/۹ (۱)

۶۲/۵ (۲) ✓

۷۶/۹ (۳)

۸۷/۷ (۴)

- ۸۶ انتهای یک خط تکفاز دو سیم به طول 50 کیلومتر اتصال کوتاه شده است. چنانچه ولتاژ سینوسی 314 ولتی با فرکانس 50 هرتز به ابتدای خط اعمال شود. جریان 200 آمپر در خط جاری می‌شود. اندوکتانس خودی سیم رفت $3/5$ میلی‌هانزی است. فاصله بین سیم رفت و برگشت چند متر است؟ (هادی سیم رفت و برگشت یکسان است.)

$$L_s = \frac{314}{200} = 1.57 \text{ mH} \quad e^{-0/25} (1)$$

$$L_s = \frac{1.57}{100} = 0.0157 \text{ m} \quad e^{-0/2} (2)$$

$$L_s = \frac{0.0157}{0.02103} = 0.746 \text{ m} \quad e^{-0/15} (3)$$

$$L_s = \frac{(314)^2}{0.02103} = 4820 \text{ m} \quad e^{-0/1} (4) \quad \text{✓}$$

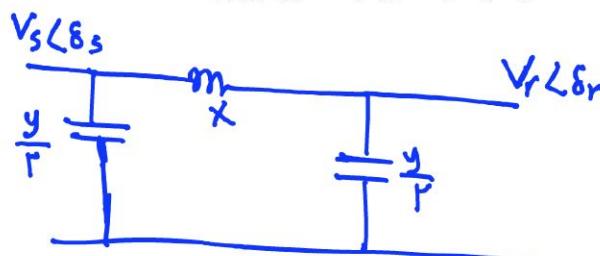
$$\rightarrow \ln \frac{1}{D_s} = 0.1 \rightarrow D_s e^{-0.1}$$

- ۸۷ در صورتی که اختلاف فاز بین ولتاژهای دو پایانه یک خط انتقال با طول متوسط افزایش یابد و اندازه این دو ولتاژ ثابت بماند، کدام گزینه در مورد قدرت راکتیو جذب شده توسط اندوکتانس سلفی خط (QL) و قدرت راکتیو تولیدی توسط خازن خط (QC)، صحیح است؟

(۱) QL و QC هر دو افزایش می‌یابند.

(۲) QL و QC هر دو کاهش می‌یابند.

(۳) QC افزایش و QL کاهش می‌یابند. ✓

$$Q_{es} = \frac{V_r - V_s}{V_r + V_s} = \frac{1}{2} \quad \text{نمایش } Q_{es} \text{ و با تغییر تازه تغییر تسلیمه}$$

نمایش Q_{es} و با تغییر تازه تغییر تسلیمه

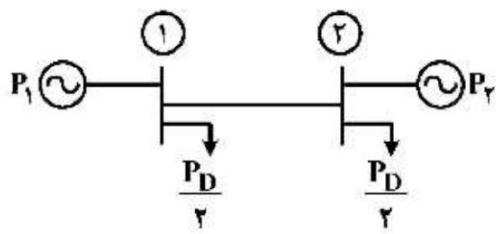
افزایش اختلاف تازه بین ولتاژها ΔV $\rightarrow \Phi_{Ls} \frac{\Delta V}{X} \rightarrow \Phi_{Ls} \uparrow$

دوسرین افزایش از وقار و تغییراتها و ولتاژها $\rightarrow \Phi_{Ls} \uparrow$

- ۸۸ در شبکه بدون تلفات شکل زیر، توزیع بار اقتصادی بدون در نظر گرفتن محدودیت خط انتقال به نحوی است که

هزینه حاشیه‌ای سیستم برابر با $\frac{S}{MWh}$ ۲۴ به دست می‌آید. با در نظر گرفتن توابع هزینه زیر برای دو واحد

تولیدی و فرض محدودیت انتقال توان $100 MW$ برای خط انتقال، مقدار بار کل شبکه (P_D) و توان تولیدی واحدهای تولیدی در وضعیت بهره‌برداری اقتصادی کدام است؟

$$F_1 = 0.1P_1^2 + 14P_1 + 100$$

$$F_2 = 0.2P_2^2 + 20P_2 + 80$$

$$P_1 = 400, P_2 = 200, P_D = 600 \quad (1) \checkmark$$

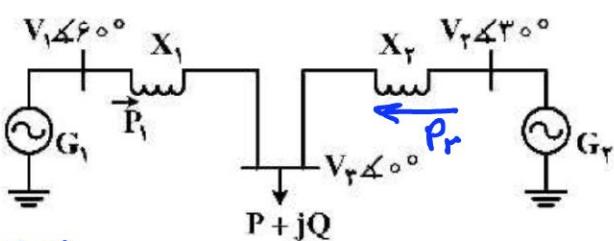
$$P_1 = 1000, P_2 = 200, P_D = 1200 \quad (2)$$

$$P_1 = 500, P_2 = 100, P_D = 600 \quad (3)$$

$$P_1 = 700, P_2 = 500, P_D = 1200 \quad (4)$$

$$\begin{aligned} & \frac{dF_1}{dP_1} = \frac{dF_2}{dP_2} = 2E \rightarrow \begin{cases} 10P_1 + 14 = 2E \\ 10E P_2 + 20 = 2E \end{cases} \rightarrow \begin{cases} P_1 = 200 \\ P_2 = 100 \end{cases} \rightarrow P_D = P_1 + P_2 = 300 \\ & \text{قطع تقریبی ۲ مکاره مذکور را در نظر بگیرید} \rightarrow \text{توان انتقال} \end{aligned}$$

-۸۹ در سیستم زیر، اندازه ولتاژ پایانه ژنراتور G_2 کدام است؟ ($X_1 = 2X_2$)

$$P_1 = \frac{V_1 V_r}{X_1} \sin(90^\circ - \phi) = \frac{\sqrt{3}}{2} \frac{V_1 V_r}{X_1}$$

$$P_r = P - P_1 = \frac{V_r V_r}{X_2} \sin(30^\circ - \phi) = \frac{1}{2} \frac{V_r V_r}{X_2}$$

$$\frac{P - P_1}{P_1} = \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{V_r}{V_1} \times \cancel{\frac{X_1}{X_2}} = \frac{1}{\sqrt{3}} \times \frac{V_r}{V_1} \rightarrow V_r = \frac{\sqrt{3}}{2} V_1 \left(\frac{P - P_1}{P_1} \right)$$

$$\sqrt{3} V_1 \frac{(P - P_1)}{P_1} \quad (1)$$

$$\frac{1}{2\sqrt{3}} V_1 \frac{(P - P_1)}{P_1} \quad (2)$$

$$\frac{V_1 (P - P_1)}{2 P_1} \quad (3)$$

$$\frac{\sqrt{3}}{2} V_1 \frac{(P - P_1)}{P_1} \quad (4) \quad \checkmark$$

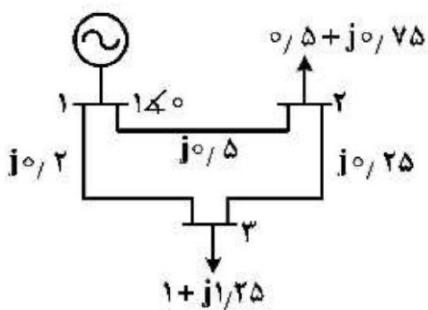
$$P_1 = \frac{V_1 V_r}{X_1} \sin(90^\circ - \phi) = \frac{\sqrt{3}}{2} \frac{V_1 V_r}{X_1}$$

$$P_r = P - P_1 = \frac{V_r V_r}{X_2} \sin(30^\circ - \phi) = \frac{1}{2} \frac{V_r V_r}{X_2}$$

$$\frac{P - P_1}{P_1} = \frac{1}{\sqrt{3}} \frac{V_r}{V_1} \times \cancel{\frac{X_1}{X_2}} = \frac{1}{\sqrt{3}} \times \frac{V_r}{V_1} \rightarrow V_r = \frac{\sqrt{3}}{2} V_1 \left(\frac{P - P_1}{P_1} \right)$$

-۹۰ در شبکه زیر، با مقادیر اولیه $V_1 = 145^\circ$ ، ولتاژ باس ۲ پس از یک تکرار روش گوس - سایدل، کدام است؟

(امپدانس‌ها و ولتاژ‌ها و توان‌ها بر حسب pu است.)

$$Y_{bus} = j \begin{bmatrix} -7 & 2 & 5 \\ 2 & -6 & 4 \\ 5 & 4 & -9 \end{bmatrix}$$

$$\frac{5/25 - j0/5}{6} \quad (1) \checkmark$$

$$\frac{6/75 + j0/5}{6} \quad (2)$$

$$\frac{-6/25 - j0/5}{6} \quad (3)$$

$$\frac{-5/25 + j0/5}{6} \quad (4)$$

$$V_i^{(k+1)} = \frac{1}{|y_{ii}|} \left(\frac{P_i - jQ_i}{(V_i^k)^*} - \sum |y_{ij}| |V_j^k| \right)$$

$$V_r^{(k)} = \frac{1}{y_{rr}} \left(\frac{P_r - jQ_r}{(V_r^k)^*} - y_{rn} V_r^{(k)} - y_{rr} V_{rr}^{(k)} \right)$$

$$= \frac{1}{-j5} \left(\frac{-10 - (-j10)}{100} - (10)(140) - (10)(140) \right) = \frac{8/25 - j1}{4}$$

$$P_r = -P_0 = -10$$

$$Q_r = -Q_0 = -10$$

حالع سریع